

Kas Tev jāzina, ja strādā vairākās darbavietās?

Ar šo gadu ir ieviesta iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk – IIN) progresīvā likme un Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk - VID) prognozētais neapliekamais minimums. Tas ir nesis pozitīvas izmaiņas darba ņēmēju maciņos, kas ļauj saņemt lielāku atalgojumu uzreiz, negaidot brīdi, kad tiek iesniegta gada ienākumu deklarācija, lai atgūtu nodokļos pārmaksāto naudu. Šīs izmaiņas, līdzīgi kā citās attīstītajās pasaules valstīs, darba ņēmējiem liek rūpīgāk sekot līdzi savām finansēm un to plānošanai, lai potenciālie ieguvumi nepārvērstos liekās raizēs.

Viena no grupām, kurām jābūt uzmanīgām, ir personas, kas gūst algota darba ienākumus un vienlaikus saņem pensijas vai autoratlīdzības. Proti, šīm personām ir jāseko līdzi, cik lieli ir viņu kopējie ikmēneša ienākumi, jo īpaši, ja tie ir lielāki par 1667 eiro mēnesī.

Piemēram, Anna strādā algotu darbu, kur viņa saņem algu 1667 eiro, un viņas algai tiek piemērota 20 % IIN likme (ar nosacījumu, ka šī darba vieta algas nodokļu grāmatiņā ir atzīmēta kā galvenā ienākumu gūšanas vieta). Anna papildus sniedz arī fotogrāfa pakalpojumus un par to saņem autoratlīdzības ienākumu 300 eiro mēnesī, kam arī tiek piemērota 20 % IIN likme. Rezultātā gada beigās, saskaitot visus Annas ienākumus, kopā sanāk 23 604 eiro. Jaunā kārtība paredz, ka ienākumiem virs 20 004 eiro ir jāpiemēro 23 % IIN likme, bet Annai visa gada garumā tiek piemērota samazinātā 20 % IIN likme. Tas nozīmē, ka Annai IIN likmes dēļ valsts kasē ir jāpiemaksā iztrūkstošie 3 % no 3604 eiro, kas ir 108 eiro.

Līdzīga situācija, kad valsts kasē ir jāpiemaksā nodokļu starpība, darbiniekam var rasties ar VID prognozētā neapliekamā minimuma piemērošanu. VID, pamatojoties uz tā rīcībā esošo informāciju par personas iepriekš saņemtajiem ienākumiem, divas reizes gadā prognozē katram individuāli turpmāk piemērojamo neapliekamā minimuma apmēru. Proti, algām līdz 440 eiro (pirms nodokļu nomaksas) VID prognozēto neapliekamo minimumu gada laikā piemēro pilnā apmērā jeb 200 eiro mēnesī. Savukārt ienākumiem no 440 līdz 1000 eiro mēnesī neapliekamais minimums, pieaugot algai, samazināsies, bet ienākumiem virs 1000 eiro mēnesī tas netiks piemērots. Jāņem vērā, ka tā ir prognoze un atsevišķos gadījumos, ja ienākumi ir svārstīgi, var rasties situācija, ka VID prognozētais neapliekamais minimums ir noteikts lielāks. Tādējādi, gadam noslēdzoties, personai var nākties piemaksāt trūkstošo IIN.

Kā no šīm situācijām izvairīties?

Visos gadījumos, kad ieņēmumi pēdējā pusgada laikā ir palielinājušies, ieteicams konsultēties ar darba devēju. Viena no iespējām ir piemērot ienākumiem nevis 20 %, bet gan 23 % IIN likmi vai arī lūgt darba devēju nepiemērot prognozēto neapliekamo minimumu. Ja gada beigās izrādīsies, ka darba ņēmējs nodokļos ir samaksājis vairāk, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, valsts šo naudu atmaksās.

Atgādinām, ka savam nodokļa maksātāja statusam un samaksājamiem nodokļiem ikviens darba ņēmējs var sekot līdzi EDS (Elektroniskās deklarēšanas sistēmā) sadaļā "Pārskati". Arī VID prognozēto neapliekamo minimumu jebkura persona var redzēt, ielogojoties savā VID EDS kontā. Sākulapā parādās sadaļa "Algas nodokļa grāmatiņa". Atverot šo sadaļu, būs redzams

ieraksts "Prognozētais mēneša neapliekamais minimums". Ja tur parādās "0", VID prognozēto neapliekamo minimumu darba devējs nepiemēros, bet ja parādās kāda cita vērtība – tā arī būs personai piemērojamais prognozētais mēneša neapliekamais minimums.